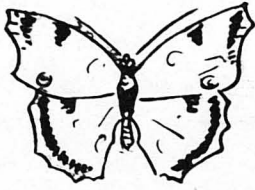

Η ΜΕΓΑΛΗΣ ΚΑΛΠΤΕΧΝΙΔΕΣ ΤΟΥ ΠΑΛΗΟΥ ΚΑΙΡΟΥ

ΟΙ ΘΡΙΑΜΒΟΙ ΤΗΣ ΜΑΡΙΑΣ ΤΑΛΙΟΝΙ

Η ζωή της κόρης του μεγαλειότερου χορευτού του XIXου αιώνας. Η πρώτη εμφάνισή της μίας μικρής μπαλλαρίνας στην Ευρώπη. Η Μαρία Ταλιόνι στην Όπερα του Παρισιού. Τα θριαμβευτικά μπαλέτα της στη Σκάλα του Μιλάνου. Ο τραγικός θάνατος της μπαλλαρίνας Έμμας Λιέρυ. Τα τελευταία χρόνια της Μαρίας Ταλιόνι στο Λονδίνο, κλπ.

Η περίφημη χορεύτρια Μαρία Ταλιόνι είχε, μπορεί να τη κανείς, ή Άννα Παυλόβα του XIX αιώνας, ή μοναδική κι' άσυγκριτη δηλαδή υπαλλοίνα που εξήγεινε το χορό από κάθε ανήθικο στοιχείο και το έδωσε μια αιδερά χαρά και μια γοητευτική παρθενικότητα. Στην εποχή της Ήλεγαν γι' αυτήν ότι ήταν η ενσάρκωση της Τεραφύχου, ή όποια είχε Ξαναγυρίσει στον κόσμο για να δώσει πάλι στην τέχνη της τον ιερό και πάναγγο χαρακτήρα της.

Αν και είχε γεννηθεί στη Στοκχόλμη, ή Μαρία Ταλιόνι ήταν Ιταλίδα. Ο πατέρας της, ο μιλιταριστής Φίλιππος Ταλιόνι, ένας μεγάλος καλλιτέχνης που θα γινόταν σε λίγο ο περιφημότερος χορογράφος της εποχής του και θα είχε ιασητάς του σ' όλες τις σηνές της Ευρώπης, ήταν τότε πρώτος χορευτής του Βασιλικού Θεάτρου και προστατευόμενος του βασιλέως Γουσταύου III, που είχε ιδρύσει πολλές Ακαδημίες χορού και βοηθούσε όσο κανείς άλλος μονάρχης την ανάπτυξη των Καλών Τεχνών στη βορεινή χώρα του. Όσο για την γυναίκα του Φίλιππου Ταλιόνι, ήταν κόρη του περιφημού τραγουδιστή Κάρολου. Από μικρή λοιπόν ή Μαρία βρέθηκε μέσα σε μια καλλιτεχνική ατμόσφαιρα, σ' ένα ποιητικό περιβάλλον, που είχε για πλαίσιο το ρομαντικά δάση και το όνειρώδη τοπίο της Σουηδίας.

Προτιττό είχε τότε να αναφέρει κανείς ότι ή μικρούλα Μαρία άρχισε να χορεύει μόλις μόρφωσε να σταθεί στα πόδια της. Είχε πάντα δίπλα της τον καλύτερο χοροδιδασκαλό που μπορούσε να επιδημησή: τον πατέρα της. Ο Φίλιππος Ταλιόνι, ήταν, ύστερα από λίγο καιρό, έργος από το Βασιλικό Θέατρο της Στοκχόλμης για να εμφανισθεί στο θέατρο του Κόσσελ κι' έπειτα στο θέατρο της Βαρσοβίας, είχε όλα τα προσόντα για να γίνει αρχηγός μιας μεγάλης και τρισέκδοξης δυναστείας χορευτών και χορευτριών. Το κοινό εκείνης της εποχής είχε μεγάλη καλλιτεχνική μόρφωση και για να γίνει καλύτερα ένας χορευτής, έπρεπε να έχει μια άσυγκριτη τεχνική τελειότητα κι' ένα πραγματικά αξιοθαύμαστο ταλέντο.

Όταν λοιπόν το 1822, σε ηλικία δεκαοχτώ χρόνων, ή Μαρία Ταλιόνι έκανε την πρώτη της εμφάνιση στη Βιέννη, όλη ή άριστοκρατία της Αυστρίας είδεν ότι ήταν αντίμαχη κόρη του πατέρα της κι' ότι θα γινόταν γρήγορα ή μεγαλύτερη χορεύτρια της εποχής της. Τις ίδιες θαυμαστικές επιτυχίες σημείωσε και στο Μόναχο, καθώς και στη Στουτγάρδη, απ' όπου την κάλεσαν το 1827 στο Παρίσι. Η Μαρία Ταλιόνι έκανε την εμφάνισή της στην Όπερα, σ' ένα όμορφο μπαλέτο, που είχε τίτλο «Ο Σελιανός». Η Παρισινή Όπερα ήταν τότε το μόνο θέατρο που μπορούσε να κάνει τρισέκδοξη μια καλλιτέχνητα. Κι' ο θρίαμβος της Ταλιόνι εκείνο το βράδυ ήταν κάτι το πρωτοφανές και το άξια-στο!

Η Ευρώπη εκείνης της εποχής, στην όποια άρχισε να γίνεται γνωστή ή κόρη του μεγάλου χορευτού Ταλιόνι, ήταν διόλιγη ρομαντική. Ο ρομαντισμός είχε αλλάξει τα γούστα και τη μόδα του καιρού. Τα πρόσωπα και τα θέματα της άρχαίας Μυθολογίας είχαν παραχωρήσει τη θέση τους στους λαϊκούς θρύλους και στη σύγχρονη ζωή. Κι' όπως στο θέατρο και στην ποίηση ο Έρσάνης και ο Βέρθερος είχαν διαδεχτεί τους ήρωες με τις γλαυδές και τους κοθόβουους της κλασσικής παραδόσεως, έτσι και στο χορό, ή Αφροδίτες, ή Άρτεμίδες, ή Ερδόνιδες είχαν αντικατασταθεί από ένα τελείως διαφορετικό είδος άλληγοριών και προσωποποιήσεων, από τις Νεράιδες και τις Συλφίδες. Καμιά λοιπόν άλλη χορεύτρια, εκτός από την Ταλιόνι, δεν είχε το χάρισμα να υποδυόταν αυτές τις όνειρώδεις μορφές που έμοιαζαν σαν άγγελοι και σαν πεταλούδες. Η ελαφρότητα της ήταν κάτι το όμορφιστικό! Η Ταλιόνι, όταν χορεύε, άγγιζε

με τα πόδια της τη σηνή με την ίδια ανάλαφρη χάρι της αλκυονος που άγγιζει τον άφρο των κυμάτων.

Ο φανατισμός του Παρισινού κοινού για την Ταλιόνι είχε φτάσει τότε σ' ένα είδος τρέλλας. Όλες ή γυναίκες προσπαθούσαν να μιμηθούν τη χάρι της. Κι' ή Όπερα, για να εξασφαλίσει τις εμφανίσεις αυτού του είδωλου της κομπολόγου, διάτασε να της προσφέρει ένα συμβόλα για δεκατέντε χρόνια, από το 1829. Ένα τέτοιο συμβόλα γινόταν για πρώτη φορά, γιατί ή σταδιοδρομία των χορευτριών ξεαρτίωνταν τότε από τις ιδιοτροπίες του κοινού κι' από την ισοτήρησι ισχυρών φίλων. Η Ταλιόνι όμως ήταν ένα φανατισμένο, μια καλλιτέχνη που ήξερε να γοητεύει διαρκώς τους θαυμαστάς της με το υπέροχο ταλέντο της.

***

Το 1841 ή περίφημη χορεύτρια, που έκανε κάθε τόσο μεγάλες «τουρνές» στην Ευρώπη, πήρε το βράβειο της Σκάλας του Μιλάνου. Η εμφάνισή της σ' αυτό το Ιταλικό θέατρο προκάλεσε μια άληθη φρενιτιδα και τα καλλιτεχνικά χρονικά εκείνης της εποχής αναφέρουν ότι εκείνη ή παράσταση της Ταλιόνι έμοιαζε με τη σηνή μιας βασίλισσας. Η μεγάλη χορεύτρια εμφανίσθηκε στα μπαλέτα «Η κόρη του Δουκάβεως», «Η σταγροπόττα» κι' «Η Συλφίδα». Τη «Συλφίδα» την είχε φτιάξει ο πατέρας της, ο Φίλιππος Ταλιόνι, ειδικώς γι' αυτήν κι' ήταν το μπαλέτο που την έδωσε περισσότερο από κάθε άλλο, όπως έδωσε τη μεγάλη Ρωσίδα χορεύτρια Άννα Παυλόβα ο «Θάνατος του Κύνου».

Σπάνια παράδειγμα στον κόσμο του θεάτρου είχε ή σηνιότητα της Μαρίας Ταλιόνι, που δεν «εγάλασε» από τους εκπληκτικούς θριαμβούς της και την ατελείωτη λατρεία του κοινού. Η μεγάλη υπαλλοίνα εξοκολοιούσε να δουλέι με τη συνείδηση και τη θέληση μιας «πρωτόδωγιάτης», κι' αυτό ακριβώς έθεσε στο χορό της τη σφαίριδα της άσυγκριτης τέχνης. Στο ήμισυ κι' απόμειρο μέτρο της είχε φτιάξει ένα δομάτιο με πολύ ελληνικές πάτωμα, όπου όφες διόλιγους κάθε νύχτα έκανε πρόβες στα καινούργια μπαλέτα της. Στην ιδιωτική της ζωή ήταν απλή, καιόκαρη, μ' ένα γλυκό χαρακτήρα που έκανε τους συγχρόνους της να λένε γι' αυτήν: «Δεν είχε μια γυναίκα, είχε ένα μαζικό όνειρο!»

Το 1832 ή Ταλιόνι παντρεύτηκε τον καιήτη Ζυλιέτρο ντε Βουαζέν, μιά δεν έζησε μαζί του ευτυχισμένη, γιατί ο άσωτος άνδρας της την ποράτησε ύστερα από λίγο καιρό. Μετά δεκα χρόνια, το 1842, από μια σπύττωση, έφυγε να ξεαναβροθευθών μαζί σ' ένα γεύμα στο Παρίσι. Ο Ζυλιέτρο ντε Βουαζέν, που είχε φανταία πολύ «όσθεν» μνήμη, δεν την άναγνώρισε και όρτησε σιγανά το δειπλό του ποιά ήταν.

—Μιά είχε ή γυναίκα σας; του άπάντησε εκείνος κατάληκτος.

—Η γυναίκα μου; Έκανε σαστισμένος ο άσωτος καιής. Περίεργο! Πρέπει να τη γνωρίσω...

Κι' επειδή του άρεσε να κάνει τον πνευματώδη, στο τέλος του γεύματος είχε σε κάποιο φίλο του να τον παρουσιάσει στην Ταλιόνι. Εκείνη τότε, με τον ήμισυ κι' ειγνικό τρόπο της τον έβαλε στη θέση του με μια πικάντικη παρατήρησι:

—Κύριε, του έλε χαμογελώντας, μου φαίνεται ότι έχω ήδη την ευχαίρη να σας γνωρίσω κατά το 1832!...

***

Όστερα από πέντε χρόνια, το 1847, ή Μαρία Ταλιόνι άφησε την Όπερα του Παρισιού και πήγε να εγκατασταθεί στην Ιταλία. Πρώτα κάθισε λίγο καιρό στην περίφημη «Κά νι» Όπερας της Βενετίας, σ' ένα από τα όμορφότερα παλάτια της κι' έπειτα

Η Ταλιόνι καθοδηγούσα στο χορό την Έμμα Λιέρυ

αποτραβήχτηκε σε μία ησυχή κ' άνθισμένη βίλλα της Λίνης του Κόμο. Από εκεί δεν ξαναγύρισε στο Παρίσι, παρά το 1860, μόνο και μόνο για να δει την Έμμα Λιβού, μία νεαρή χορεύτρια που άρχισε να καταιγιά τους Παρισίους και να θεωρείται ως η «επίδοξη» της. Η Ταλιόν έδειξε όμως στην αξιοθαύμαστη αυτή υσθήτοιά της μία πραγματική υπηρετική στοργή, τη χειροκρότησε κατενθουσιασμένη, την καθοδήγησε με τις συμβουλές της και φεύγοντας της άφησε το ποσοστό της με την έξηξ άμείρωσι: «Κά νετε νά με έξεχάσουν, μά μη με ξεχάσετε κι έσε είς β».

Ύστερα έβιος από τρία χρόνια, ένα βράδυ που χορεύε η Έμμα Λιβού, πέρασε πολύ κοντά από τη σκηνή κ' ένα κορί έβαλε φωτιά στο φρόνιά της. Η μικρολίνα Έμμα κήρυξε τότε σάν πυροτέχνημα, δίχως να προστάσει να τη σώσει κανείς, μπροστά στους παρευμένους από τη φρίκη θαυμαστές της που πένθησαν ειλικρινά γ' αυτόν τον τόσο τραγικό γαμό της.

Ο θάνατος της Έmmas Λιβού συγκίνησε βαθιά τη Μαρία Ταλιόν. Κοιμήται άλλη χορεύτρια δεν θα μπορούσε ίσως να συνεχίση τη μεγάλη παράδοσή της, την ασύγκριτη τέχνη της περιφέρους Σολφάδος που είχε γεράσει πικρά κ' είχε αρχίσει να ξεγίνεται απ' όλο τον κόσμο...

Η Μαρία Ταλιόν τότε, για να γλυτώση από τις στερήσεις και τη δυστυχία, παράτησε την Ίταλία κ' εγκαταστάθηκε στο Λονδίνο, όπου ίδρυσε μία μικρή σχολή χορού κοντά στο Κνέβ Πάρκ, μαθαίνοντας χορό και καλούς τρόπους στα κορίτσια της αριστοκρατίας που θα παρουσιάζονταν στα ανάκτορα. Αιτή η εμφάνισις στην Αγγλία, που είχε άκονη και σήμερα ένα μεγάλο κοσμικό γεγονός της αγγλικής ζωής και που έγινε η επίσημη είσοδος των δεσποινίδων της καλής τάξεως στην άνωτέρα κοινωνία, είχε τότε μία έθιμοτυπία άκονη πού άσπρη από σήμερα, με χειροφιλήματα και ύποψείσεις. Η μία λοιπόν ύστερα από την άλλη και με το σκοπό ενός βιολιού, ή μαθήτορες προσοφάνη μπροστά από την Ταλιόν, ή όποιος διέδοθη να ότόλιαι, έσπαχνε ένα φρόνιά κ' έδειχνε μία άουανοική γέννησι με την ασύγκριτη ζούη της και την ήποδειγματική εγγενεία της.

Έπειτα, όσο περνούσαν τα χρόνια, ήσαν ή άρωφότερες, ή στεφίσεις, ή άνησις και μία πολυθρόνα, ή τραγική φτώχεια. Κι ή Μαρία Ταλιόν, ή έναόμοιος της Τερψιχόρης, πέθανε μία μέρα σε ήλικία όγδόντα χρόνων στη Μασσαλία, λησιμομημένη απ' όλους, σάν μία φτωχή κ' άσημη γυναίκα του λαού...

ΟΙ ΩΡΑΙΟΤΕΡΟΙ ΣΤΙΧΟΙ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ ΜΑΣ

ΓΙΑ ΣΕΝΑ

Για σε τήδηνα τραγουδούν,
τά λούλουδε για σέν' άνθουν
μέσα στα μύρα του μαγιού, μέσ στις
[δροσιές τ' Άπριλι
κ' ή λυγρή τριαντοφυλιά
χίλια κ' ατή γλυκά τιλιά
με του ήλιου τ' χαμόγελο σου στέλει αήγη και δειλά.

***

Το φεγγαράκι το γλυκό
που κάθε βράδυ μαγκά
στον ούρανό άνεβαιοντάς σε γλυκοχαμπετίζει
για για τα μάθρα σου μαλλά
ή μωρομένη άμυγαλιά
μέσ του χειμώνα την καρδιά την παγομένη άνήχει.

***

Στη σιγαλιά τη βραδινή
τ' άγέρι με γλυκειά φωνή
στο διάβα του τρελλό σκοπού σου σιοτραγουδάει
και σάν άπτόνεται ή βραδειά
ή πονερένη μου καρδιά
γλυκειά μου άγάτη, λατρευτή, μόνο για σε χιταίει ...

Θ. Κ.

**ΓΙΑ ΝΑ ΜΑΝΘΑΝΕΤΕ
ΚΑΙ ΝΑ ΔΙΑΣΚΕΔΑΖΕΤΕ**

—Σύμφωνα με τελευταίες άραβεί: έπιστημονικές παρατηρήσεις, ή ταχύτης του σφαιμού στις διάφορες ήλικίες του άνθρώπου είναι ή έξης:

—Μόλις γεννηθή ένα παιδί, έχει φυσιολογικά 130 σφύξεις στο λεπτό. Σε ήλικία ενός έτους 120 σφαιμούς, τριών έτων 90, έπτά έτων 85, ή έφηβος έχει 80 σφαιμούς, έπειτα στον ώριμο άνθρώπο ή άραβιάς καθιβάται ως τα 70—75 και στα γεράκια στις 65 σφύξεις στο λεπτό.

—Η γυναίκα: έχουν λίγο περισσότερες σφύξεις, ως γνωστόν.

—Αν δεν μας άρέσουν τα χρόνιατα των λουλουδιών που στοιλίζον τα βάζα μας, απορούμε να τους δάσσομα τεχνικάς ό,τι χρόνια τέλομα.

—Πρός τουτό άρακι να έξομα στο νερό, στο όποιο τα διατηρούμα, ό,τι χρόνια θέλομα από άντήνη ή φουξίτη διαλυμένη σε λίγο οινόπνευμα.

—Έτσι απορούμα ναχουμε τριαντάφυλλα υπέ, γαρφαλλά κρόσινα και γενικά όποιοδήποτε λουλούδι, σ' άσπαρόματε άπαρχομα.

—Έννοείται πως τα λουλούδια, που πρόκειται να βάρομα, πρέπει ναίαι άσπρα, διατηρούνται δε χροαματισμένα όσο κα τάλλα.

—Στη Γαλλία ό κόσμος καταίει φάνεται περισσότερο, παρά πού του παγοσιών πολέμου.

—Κατά τη στατιστική, στα 1913 έξοδύτηραν 44 έκατομύρια κιά κηποσ, δηλαδή 3.800.000.000 σφαιρέτα, ενώ στα 1931 56.000.000 κιά, ήτοι 18.000.000.000 σφαιρέτα.

—Η γενέσις του καπνίσματος στις γυναίκες άρακι άραγε να να δικαιοσύνη την αύξηση αυτή της καταναλώσεως;

—Για τη διάρκεια της ζωής των παιών, έπαροτιον διάφορες προλήψεις. Ένας Άγγλος έπιστήμων άνω: έξαφίδωσεν ότι: Το άήδον μπορεί να ζήση στο κλοφι 15 χρόνια, το ψαρόν 18—20 χρόνια, το καναρίν 20, ή καρφερίνα 23, ό κόραμα, που θεωρείται γενικά μακρόβιος: —Έξ όδ και κορακόσιώητος — ζή, καθώς κ' ό παπαγάλος, παραπάνω από 60 χρόνια και ό γίπας σπάνει τα 100 χρόνια.

—Αναφέροντα δίως και περιτύσεις γερακιών που ζήσαν πλέον των 160 έτων.

—Ένας Βέλγος μηχανολόγος κατεσκεύασεν ένα ραδιόφωνο, τόσο μικρό, όστε έχώρησεν όλόκληρο μέσα σ' ένα... στυλόγραφο!

—Φυσικά, το ραδιόφωνο αυτό, που πάνει όλους τους μεγάλους σταθμούς, δεν έχει μεγάρωνο, κ' ό κάτοχός του φουσει τις μελωδίες, έφαρμύζοντας στ' αϊτιά του δικό άκουστικό.

—Έχει όμως το κλο το ραδιόφωνο αυτό να μην ένοχλή τους άλλους. Άκούει μόνον ό κάτοχός του άτι δένου ό μεγάλοι ραδιοφωνικοί σταθμοί, την ώρα που γράσει με τον στυλόγραφο του.

—Ένας στατιστικός κατηγορεί στατιστικήν κλίμακα του άνυστήματος των διαφορών άνθρώπωνων φιλών.

—Σύμφωνα με τη στατιστική αυτή, το ψηλότερο άνυστήμα έχουν οι κάτοικοι του Σουδάν της Άσρακής (1.813 μέτρα κατά μέσον όρον). Ύστερα έρχονται οι κάτοικοι της Παταγονίας (1.781 μ., κατά μέσον όρον), τριτα οι κάτοικοι της Πολωνίας (1.762 μ.), μετά οι Σκανδιναβοί με 1.724 μ., ύστερα οι Άγγλοι (1.673 μ.), οι Γερμανοί (1.677 μ.), οι Γάλλοι (1.650 μ.), οι Κινέζοι (1.630 μ.), οι κάτοικοι της Νοτίου Ίταλίας (1.623 μ.), οι Λάπωνες (1.510 μ.) και τελευταίοι οι Ρουμιοί (1.20 μ., κατά μέσον όρον).

—Στο Παρίσι ίδρύθη πού όλίγον καιρού, στη Μοναχία, ελέσχη των Εργένιδων, στην όποία γίνονται δεκτοί ως μέλη μόνον όσο είναι άποφασισμένα να μην παντρευτούν ποτέ.

—Η ελέσχη αυτή περιλαμβάνει φυσικά παρά πολλά μέλη.

—Μά ό τόσοι των περιέρων ελεσχών είναι ή Άγγλία, όπου άπήρχε πού πνος ή ελέσχη των Αϊστοκονομικών, τα μέλη της όσας, σε κίδη γίνετι που μινότενε έφριζαν κίθρο ποκό; ή αυτοκτονική, ή ελέσχη των Φαρμάδων, όσων δηλαδή έσκότοναν των άντιπαλό τους στη μονομαχία, ή ελέσχη των Παληνοφάντων, ή ελέσχη των Σενακιμών, των άπαρηγορητων δηλαδή χύρων, ή ελέσχη της Σιωπής, ή ελέσχη των Μπαράδων, ή ελέσχη των Τεμπέλιδων, τους όποτους έδωξ' δια της βίας μία μέρα ή άστυνοκία, όταν έπασσεν όσος κατά μία πικρατιά και δεν έννοούσαν να το κοινησουν, μ' όλον των κίνδυνων να κινούν λωνανοί, ή ελέσχη των Κεκοσταντρεμμένων, όσων δηλαδή κακοεταστρεφίζονται ή γυναίκες τους κλπ. κλπ.

Η ΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΛΑΩΝ

ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

- "Αν κάθεσαι στη θέσι σου, κανείς δεν σε σηκώνει.
- Από έναν βγαίνει ό λόγος, κ' ένατό εϊθύς τον ξερουν.
- Γεράματα για φτώχεια, πληγές αγίατρεφτες.
- Δανείσου, καλοπλήρωνε, να σε ξαναδανείσου.